

42 pct. af kvinderne fik enten afslag eller den laveste pension. Det gjaldt for mændenes vedkommende kun for 17 pct.

21 pct. af kvinderne fik rent afslag. Kun 12 pct. af mændene fik rent afslag.

Højeste invalidepension fik 23 pct. af mændene og kun 16 pct. af kvinderne.

Mellemste invalidepension fik 60 pct. af mændene og kun 42 pct. af kvinderne.

21 pct. af kvinderne fik laveste invalidepension mod 5 pct. af mændene. Laveste invalidepension blev givet til 1.733 kvinder, men kun til 358 mænd.

Hvad er så konsekvensen for disse kvinder, som får afslag på højeste eller mellemste invalidepension?

De er henvist til en anden form for forsørgelse. Husmodervurderingen i det såkaldte husmoderskema viser tydeligt, at de hjemmearbejdende kvinder, deltidsarbejdende kvinder og medhjælpende hustruer har mandens økonomiske forsørgelse som forudsætning. Det fremstår sådan, at de helbredsforringelser, som accepteres hos husmødre, er langt større end de helbredsforringelser, der kan accepteres hos erhvervsaktive. Den økonomiske forsørgelse er her baseret på ægtefællen.

Der er derfor behov for at overveje, i hvilket omfang husmodervurderingen kan accepteres i 1983, hvor stadig 250.000 kvinder er hjemmearbejdende og knap ½ million kvinder arbejder på deltid, mens 600.000 kvinder arbejder på fuld tid. Denne vurdering savnes i lovforslaget. Tilsyneladende blandes invaliditetsvurdering og erhvervsvurdering sammen for kvinder, således at ansøgeren ikke kan kontrollere, om afslaget på højeste og mellemste invalidepension gives mest på grund af manglende helbredsforringelse eller manglende tilknytning til arbejdsmarkedet. Den eksisterende praksis er ikke betryggende for klagerne på dette punkt.

Den medfører en væsentlig risiko for, at hidtil erhvervsaktive kvinder, herunder fuldtidsarbejdende medhjælpende ægtefæller, som måske gradvis har forladt arbejdsmarkedet, uberettiget bliver bedømt som husmødre uden mulighed for at få tilkendt højeste invalidepension og mellemste invalidepension og uden mulighed for at kontrollere, om afslaget skyldes helbredsforringelse eller tilknytning til arbejdsmarkedet.

Når invalidepensionssystemet skal vurderes ligestillingsmæssigt, må det afspejle den

eksisterende forsørgelsesordning i samfundet. Det vil sige, at invalidepension skal kunne tilkendes i tilfælde, hvor ansøgeren har tilknytning til arbejdsmarkedet og opfylder helbredsbetingelserne.

Det er således vigtigt at sikre kvinder med tilknytning til arbejdsmarkedet – og der må her også skeles til erhvervsindsatsen i årene inden ansøgning om invalidepension – samme behandling som erhvervsaktive mænd. Det er her af særlig betydning, at tildelingskriterierne ikke administreres på en sådan måde, at kønsrollerne fastholdes i det traditionelle mønster for at sikre samfundet besparelser, men med det resultat, at de berørte kvinder bliver diskrimineret.

Det må her også særligt bemærkes, at kvinder hidtil har fået tildelt laveste invalidepension i meget videre omfang end mænd, og det må sikres, at bortfaldet af laveste invalidepension ikke kommer til at betyde, at afslagsprocenten for invalidepension bliver større end hidtil.

Lovforslaget indeholder desuden en behovsbestemt førtidspension for de 55–67-årige. I bestræbelserne på at forenkle pensionssystemerne ses resultaterne heraf især at gælde den behovsbestemte førtidspension, idet denne efter forslaget skal bestå af 1 pensionsart, der skal omfatte gældende regler for enkepension, folkepension til enlige kvinder i alderen 62–67 år, førtidig folkepension til personer i alderen 55–59 år og 60–67 år samt hustrutillæg.

Ligesom efter gældende lovgivning skal adgang til førtidspension kunne ske på grund af særlige og helbreds-mæssige forhold.

Det er meningen, at der skal være lige adgang til den behovsbestemte førtidspension for mænd og kvinder. Det angives i bemærkningerne til lovforslaget, at ønsket om denne ligestilling ved tilkendelse af pension følger af den igangværende udvikling i samfundet og i overensstemmelse med kvindernes erhvervsfrekvens. Den tilgangsalder på 55 år, der er foreslået, er en konsekvens heraf.

Den gruppe, der derfor efter lovforslaget ikke mere vil komme i betragtning i førtidspensionsmæssig henseende, er gruppen af enlige kvinder, der endnu ikke er fyldt 55 år, og som efter gældende regler kan tilkendes enkepension.

Kvindernes stigende erhvervsfrekvens anføres som væsentlig årsag til denne ligestil-